

Годам цябе, Чалаве Новым векам!

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ

Літаратура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАПЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННИКАў БССР.

№ 1 (1638) | Пяндзеляк, 1 студзеня 1962 года. | Цана 4 кап.

НАВАГОДНЯЕ ВІНШАВАННЕ САВЕЦКАМУ НАРОДУ

Дарагія суайчыннікі, сябры і таварышы! Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР сардэчна віншуюць вас з надыходзячым Новым годам. Горача жадаем вам у новым годзе добрага здароўя, новых перамог у слаўнай працы на карысць нашай вялікай Радзімы, у імя перамогі камунізму. Няхай новы год будзе яшчэ больш шчаслівым і паспяховым для кожнага з вас, для ўсяго савецкага народа, для ўсіх людзей добрай волі.

1961 год пакінуў аб сабе добрую памяць. Ён увойдзе ў летапіс чалавецтва як год гістарычнага XXII з'езда Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, які прыняў новую Праграму партыі — Камуністычны маніфест дваццатага стагоддзя.

З горадасцю і радасцю азіраемся мы на год мінулы, з упэўненасцю глядзім у год будучы.

Наша магутная Радзіма ўстае ў новы год у росквіце стваральных, творчых сіл. Савецкі народ бярэ ўсё новае вышынні, паспяхова выконвае сямігадовы план, ажыццяўляе вялікую праграму пабудовы камунізму.

Мы ўзводзім велічны будынак камунізму на трывалым эканамічным фундаменце. Наша краіна воляй савецкіх людзей ператварылася ў вялікую індустрыяльна-калгасную дзяржаву. У 1961 годзе прамысловасць выпусціла прадукцыі столькі ж, колькі за ўсю першую пасляваенную пяцігодку.

Слаўна працавалі ў мінулым годзе і працаўнікі сельскай гаспадаркі. Яны засыпалі ў засеці дзяржавы на 320 мільянаў пудоў збожжа больш, чым у 1960 годзе.

Прайшоўшы год азнаменаван вялікімі дасягненнямі савецкай навукі, тэхнікі, сацыялістычнай культуры. Увесь свет узрушылі беспрыкладныя палёты савецкіх касманаўтаў, верных сыноў нашай Радзімы камуністаў Юрыя Гагарына і Германа Цітова. Творчым генам савецкага чалавека адкрыты шлях да Месяца, шлях у касмічныя далечыні.

З кожным годам расце дабрабыт савецкага народа. Каля пяцідзесяці мільянаў чалавек, амаль чвэрць усёго насельніцтва краіны, справілі за апошнія пяць год наваселле! Усё, што робіцца ў нашай краіне, робіцца ў імя чалавека, для шчасця чалавека. Савецкі народ не спыняецца на дасягнутым, ён ідзе да камунізму шырокім і цвёрдым поступам.

1961 год быў годам выдатных перамог сусветнага камуністычнага і рабочага руху, перамог сіл міру над сіламі рэакцыі і вайны.

Камуністычная партыя, Савецкі ўрад, усе савецкія людзі настойліва адстаяваюць трывалы мір на зямлі. У гэтай высакароднай барацьбе полчце разам з намі ідуць брацкія краіны сацыялізму, усе міралюбівыя народы зямнога шара.

Свет сацыялізму валодае магутнай матэрыяльнай базай для ўтаймавання агрэсараў і прадурлілення вайны. Узброеныя Сілы Савецкага Саюза, аснашчаныя навішай сучаснай тэхнікай і першакласнай зброяй, пільна стаяць на варце мірнай працы савецкіх людзей.

Гістарычны XXII з'езд партыі высока ўзняў сцяг барацьбы за мір. Уступаючы ў новы год, мы гаворым народам і дзяржавам: няхай мір, свабода і шчасце зробіцца здабыткам усіх людзей на зямлі! Няхай 1962 год зробіцца годам далейшага ўмацавання міру і дружбы паміж народамі!

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад будуць і надалей паслядоўна, настойліва змагацца за далейшы росквіт нашай краіны, за трывалы мір на зямлі, умацоўваць і развіваць адносіны брацкага супрацоўніцтва паміж краінамі сацыялізму, аказваць дружэлюбную дапамогу народам, якія скінулі каланіяльнае ярмо. І сталі на шлях будаўніцтва новага жыцця.

Дарагія таварышы і сябры! Перад намі вялікі і слаўны шлях. У надыходзячым годзе нам трэба будзе ажыццявіць новыя вялікія справы. Яны даражэюць магутны прылыў творчых сіл савецкага народа, натхняюць яго на новыя сусветна-гістарычныя перамогі ў будаўніцтве камунізму.

Слава савецкаму народу, народу-працаўніку, барацьбіту, будаўніку камунізму! Сардэчнае прывітанне і найлепшыя пажаданні народам брацкіх сацыялістычных краін!

Жадаем далейшых поспехаў працоўным усяго свету ў іх высакароднай барацьбе за мір, дэмакратыю і сацыялізм!

Няхай жыве і мацнее несакрушальнае яднанне Камуністычнай партыі, Савецкага ўрада і народа — залог усіх нашых перамог у барацьбе за камунізм!

З Новым годам, з новым шчасцем, дарагія таварышы!

ЦЭНТРАЛЬНЫ
КАМІТЭТ КПСС

ПРЭЗІДЫУМ
ВЯРХОўНАГА
САВЕТА СССР

САВЕТ
МІНІСТРАў СССР

На парозе 19

Задуммы, планы, мары... Пад Новы год яны акрэслілі выразае.
Што цікавага прыходзіць з Новым годам у Ваша жыццё, працу!
На гэтым пытанне адказваюць сёння ў газеце работнікі літаратуры, мастацтва, культуры.

НАШ НАРОД ніколі не забудзе выдатны падзеі мінулага года, калі з трыбуны XXII з'езда Камуністычнай партыі на ўвесь свет было абвешчана пра пачатак новай эры ў жыцці чалавецтва. Вялікія планы пабудовы камунізму ў Савецкай краіне, прынятыя на з'ездзе, адкрываюць шырокае поле дзейнасці перад беларускімі кампазітарамі. Мы павінны як мага больш пісаць на гэтых сённяшніх днях, аб нашых героях-сучасніках і сваімі музычнымі творамі духоўна ўзбагаджаць людзей, клікаць іх да блізкай запаветнай мэты.

Я пачынаю ствараць буйны сімфанічны твор (мачыма, гэта будзе сімфанічная паэма), у якім стараюся перадаць сродкамі музыкі думкі і пачуцці моіх суайчыннікаў, іх упэўнены поступ у Камуністычнае заўтра. Думаю таксама напісаць цыкл харавых акаляльных твораў на словы беларускіх паэтаў М. Танка, П. Труса, А. Вялюжына, У. Дубоўкі і іншых.

А. БАГАТЫРОў,
кампазітар, заслужаны дзеяч мастацтва БССР.

НЕ ВЕДАЮ, як каму, а мне шкада развітацца з ім, шкада, што ён ужо мінулы, што яго ўжо завуць старым. Хораша і сумна, як пры развітанні з добрым, шчырым таварышам. Чуць, змылівы быў год, з якім настала пара развітацца...

Год гэты застаецца ў майбачыні як адна з самых даражых вех ужо немоладзін дарагіх.

Многія жадаюць у новым годзе лепшага ішчэ. Я буду рады, калі той, што прайшоў, будзе падобны на мінулы. Такі ж чалавек будзе да жаданья і мар, які асабліва хваляюць, калі хочаш заірнуць у невядомаму яшчэ прастору новага.

Хачу, каб быў мір на зямлі, каб было ішчэ ў людзей і ў майбачыні.

ПРЭМІІ І ДЫПЛОМЫ — ЛЕПШЫМ

Для павышэння якасці мастацка-папулярнага афармлення кнігі Рэспубліканскае навукова-тэхнічнае таварыства паграфіі і выдавецтваў праводзіць штогадовае конкурсы па вылучэнню 20 лепшых выданняў мінулага года. У снежні 1961 года падзелены вынікі першага рэспубліканскага конкурсу на 20 лепшых кніг па іх мастацкаму афармленню і паграфічнаму выкананню.

На конкурс пастанулі 131 кніга. Дзяржаўнае выдавецтва БССР прадставіла 113 кніг. Вылучаюцца лепшыя выданні Міністэрства асветы БССР — шасці, выдавецтва Акадэміі навук БССР — чатыры, выдавецтва Міністэрства вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесійнальнай адукацыі БССР — восем кніг.

Журы ўважліва разглядала ўсе гэтыя выданні. На конкурс было дапушчана 40 кніг. З іх прэміі атрымалі 20 лепшых кніг.

Прымуручы непасрэдных удзельнікаў стварэння лепшых кніг, журы конкурсу ўлічвала працу мастакоў-графікаў, мастакоў і тэхнічных рэдактараў, друкароў, рэдактараў і іншых работнікаў паграфіі.

Дыпламаў першага ступені ўдастоены дзве кнігі: «Варышнін гошч» А. Якімовіча і «Літоўскія народныя казкі».

За першую з названых кніг дыпламы прысуджаны Дзяржаўнаму выдавецтву БССР, друкарыні выдавецтва «Звязда», мастаку Е. Лосю, тэхнологу Е. Фішэлю. Першая грашовая прэмія пры-

суджана мастаку Е. Лосю і тры чвэрці прэміі рэдактарам Г. Ленскіму, М. Ваданосу і асветнікам В. Сімагу і В. Крчэкоўскаму.

За кнігу «Літоўскія народныя казкі» дыпламы прысуджаны Дзяржаўнаму выдавецтву БССР, Мініскаму паграфічнаму камітэту імя Я. Коласа, мастаку В. Ціхановічу, тэхнологу Ф. Драздоўскаму. Першую прэмію атрымаў мастак В. Ціхановіч, чвэрці прэміі — рэдактары К. Чарніўскі, Х. Розін, друкары М. Пісун і тэхнолаг Ф. Драздоўскі.

Дыпламаў другога ступені ўдастоены руская народная казка «Сстрыца Алнушка» і брацка-пачынае «Люба Пуцкіска» К. Чорнага, «Палеснае расповяд» У. Дубоўкі, «Мая Беларусь» Т. Хадкевіча.

Усе іншыя выданні ўдастоены грашовых прэміяў.

У ліну 20 лепшых кніг асноўнае месца займае мастацкая і дзіцячая літаратура Дзяржаўнага выдавецтва БССР. Толькі па адной кнізе Вучэбна-педагагічнага выдавецтва і адна Выдавецтва Акадэміі навук БССР увайшлі ў лік лепшых, адзначаных журы конкурсу.

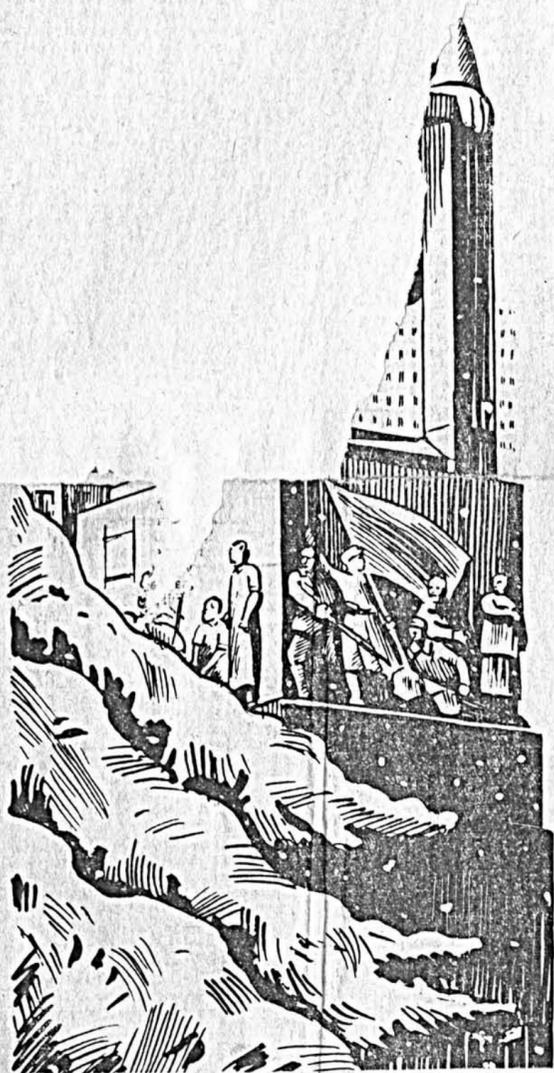
Вынікі конкурсу паказваюць, што афармленню кніг у рэспубліцы стала аддавацца значна больш увагі, маюць уплыў прымяненне суперволадзі, відэа, што мастакі, тэхнічныя і мастацкія рэдактары шукаюць новыя рашэнні.

Іван МЕЛЕЖ.

СУСТРАКАЮЧЫ новы, 1962 год, з якога пачынаецца слаўны 20-гадовы шлях пабудовы камуністычнага грамадства ў Савецкай краіне, кожны з нас, работнікаў мастацтва, добрым словам успамінае мінулы, 1961 год. Колькі радасных і хваляючых сустрэч, колькі новых знаёмстваў з рознымі гледачамі адбылося ў нашым гадавым падарожжы па Уралы і гарадах Венгерскай Народнай Рэспублікі. Усюды наша роднае беларускае мастацтва краіна сэрца людзей, абуджала ў іх светлыя пачуцці.

Свой леташні адпачынак я прысвяціў абранню цудоўных пераможцаў беларускага музычнага фальклору ў раёнах Гомельшчыны і Брэстчыны. Мною было запісана каля ста народных песень — сярэчных, лірычных, жартовных. Многія з гэтых свежых мастацкіх і сапраўдных запісаў народнай творчасці я марыў апрацаваць для спецыяльнага пертурну якога павінен сёння пачаць новыя беларускія песні і танцы, а таксама творы краіны народнай дэмакратыі. У прыватнасці, збіраюся навісьці акаляна-харызгаграфічную карцінку «Правамі дзеванькі» — аб працы і адпачынку калгаснай моладзі. Нам стала вядома, што апрох гаспадары на Беларусі, ансамбль выдзе з канцэртаў у гарадах Радзімскай Федэрацыі і Украіны.

Г. ЦІТОВІЧ,
народны артыст БССР, мастак кіраўнік Беларускага народнага ансамбля песні і танца.

НАВАГОДНЯЯ

Словы А. БАЧЫЛЫ | Музыка Ю. СЕМЯНЯКІ

1. Ціха, міла кружачы сніжынкі за акном,
Сэрцы нашы поўняцца радасцю надзей.
Новы год, чаканы гошч, зыходзіць у кожны дом
Святая нашай горадасці, песняй для людзей.

Хай пануе ў нас навекі
Дружба, згода, лад,
Чалавек для чалавека —
Друг, таварыш, брат.

Падары, Новы год, маладосць душы,
Цені хмар, чорных хмар разганьці спяшы,
Да людзей спагадай ты прыдзі,
Сэрцы іх для ішчэсця абудзі,
І нідзе ты не сей на зямлі нігод —
Мір нясі з краю ў край, Новы год!

2. Яркі, яркі свеціцца далёкі агні,
Час сустрэчы радаснай святая настае,
Б'юць даўно жаданыя куранты ў цішыні,
Сэрцы поўны горадасці, ў душы пее:

Хай пануе ў нас навекі
Дружба, згода, лад,
Чалавек для чалавека —
Друг, таварыш, брат.

Ты прынось, Новы год, маладосць душы,
Цені хмар над зямлёй разганьці спяшы,
Да людзей спагадай ты прыдзі,
Сэрцы іх для ішчэсця абудзі,
І нідзе ты не сей на зямлі нігод —
Згоду, мір ты нясі, Новы год!

Rubato

Ці-ха, мі-ла кру-жа-чы сні-жы-нкі за ак-ном,
Сэр-цы іх для іш-чэ-сця абуд-зі.

Хай па-нуе ў нас на-ве-кі
Дру-жба, зго-да, ла-д,
Ча-ла-век для ча-ла-век-а —
Дру-г, та-ва-рыш, бра-т.

Liuto tempo

Па-да-ры, Но-вы год,
Ма-ла-досць ду-шы,
Це-ні хмар, чо-р-ных хмар
ра-згань-ці спя-шы.

Це-ні хмар, чо

Да-ле-кі агні, яркі, яркі
Све-ціцца, час су-стрэ-чы
ра-даснай, б'юць даўно
жа-да-ныя ку-ранты ў ці-шы-ні,
Сэр-цы поўны го-ра-дасці,
у ду-шы пее:

УСАВЕЦКІХ ЛЮДЕЙ укарнілася традыцыя — на кожным рубіжы кідаць па-зірк назад, ацэньваюць зробленае. Гэта — добрая традыцыя. У ёй выяўляецца імкненне пастаянна мінулага на службу сучаснаму дню, зрабіць вывад на будучае.

сведчанне выдатнага росту нашых людзей — росту духоўнага, інтэлектуальнага. Мінутым год для мяне асабіста быў рокам маючайся працы. У Дзяржаўным выдавецтве БССР і ў выдавецтве «Савецкая пісьменнасць» выйшаў мой зборнік «Вясеннія лініі». Закончыў «Трусы і раман» — «Нямігі прыяўляюць берагі», які, буду спадзяваюцца, убачыць свет у новым годзе.

Вельмі запамінальнымі для мяне былі таксама сустрэчы з чытачамі. Толькі ў снежні я ўдзельнічаў у адкрыцці «Клуба раматыхаў» на аўтазаводе, на канферэнцыях чытачоў па раману «Вясеннія лініі» ў Дзяржжыткі, у Вілейцы, на раённа-заводскіх, у Інстытуце механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі. Я слухаў рабочых, студэнтаў, інтэлігентаў, сучаснага і былых чытачоў, аб іх планах, аб літаратуры. Што ўражала мяне? Зноў жа рост гэтых розных па характарах, узросці і пра-

З НОВЫМ ГОДАМ! Фотазвяд Ул. КРУКА.

Рыгор БАРАДУЛІН
ВЯСНА ПЛАНЕТЫ
З-пад зоры сыплюцца снягі,
Зімовыя палотны белыя.
Дзень добры,
шасцьдзесят другі —
Ты першы год
здзяйсненню велічных
Градвесце ўсёй зямлі прынес
Ты першаю вястухай-пастаўкай.
Дзень добры,
праца,
светлы лёс,
Дзень добры вам,
вятры гарластыя!
Мы будзем так шыраць усе —
І ўткі ластушка двадцатая
Вясну плачэце прынесце,
Са шчасцем назавуць вас сацацае!

Будак ЛОСЬ
ПАБОЛЬШАЎ ДЗЕНЬ
Ші чулі: дзень пабольшаў на мінуту!
Па радзім пра тое аб'явілі, —
Хвалілася голас у эфіры,
Нібы паведамаў ён зараз свету
Найбольшага значэння навіну.
Пабольшаў дзень на цэлую мінуту!
Прымай, зямля, жаданы падарунак!
Расткам пшанічным,
што пад снегам драмлюць,
Той падарунак будзе дарагі.
Прымайце, шаты сонныя лясныя,
І вы, садм пазяблыя ў полі,
І вы, пад лёдам непрабойным,
рыбы,
І вы, з блізнамі вогненнымі,
пегіні, —
Будзьце ў заўзятыя людзей!
Мінутка гэта — ваша, маладая,
Яна прыйшла, каб падзяліцца
Дыханнем ветру ранішнім
Бадырско і чысціні
І злішнім промнем

Акуратна абразаныя лісты календара. На кожным з іх кароткі запіс — дзевяці радкі. Гэта гісторыя расказае аб сабе лакальнай мовай імёнаў, фактаў, дат. З незлічомага мноства падзей памяць чалавечая захавала толькі самае важнае, самае галоўнае. З году ў год, са стагоддзя ў стагоддзе яны, гэтыя запісы, нібы эстафету, нясуць да будучых пакаленняў праўду аб днях мінулых, аб славутых здзяйсненнях чалавек у яго бяскожнам шляху да будучыні.

МЫ ТВОРЫМ НОВУЮ ЭРУ

Б. ПАУЛЕНАК

на працягу дваццаці гадоў мы створым матэрыяльна-тэхнічную базу камунізму. Так расшыі XXII з'езд КПСС. Маркс гаворыў, што тысячгадоў і жыцця людзей у дэкадэнтскіх фармацыях — гэта не гісторыя, а перадысторыя свету. Гісторыя пачнецца толькі тады, калі чалавек пачне ўдзяляць сапраўднай свабоды і шчасця. Восць чаму мы завуляем, што XXII з'езд КПСС адкрывае новую эру.

турным жыццям краіны. Цяжка сказаць, калі і дзе было яшчэ сабрава так многа карцін, розных па сваіх жанрах, почырках, маштабах падзей, паказаных у аснову сюжэта. Ад мініяцюра да вялікіх пано, ад лірычных пейзажных палотнаў да шматфігурных кампазіцый, ад класічна-пафарбаванай манеры пісьма да вострыні на грані мадэрнізму — усё можна было убачыць на стэндах выстававага залы. Але, бадай, самым прыкметным было тое, што пераважнае колькасць работ — і работ у асноўным добрых, стальных — расказвала пра сучаснасць, пра справы людзей, побач з якімі жыўца мастакі. Нельга, напэўна, знайсці такую сферу дзейнасці савецкага чалавек, куды не зазірнула б пінэла, куды не паціснула б графіка, няма такой хвалючай праблемы жыцця, пра якую б не расказалі тысячы палотноў і лістоў.

Многія з мастакоў імкнуліся стварыць манументальныя творы. Што ж, гэта законмерна — наша бурная і велічная, пераломная эпоха патрабуе велічых форм адностварэння, сваёй мовы ў выключным мастацтве. Але на гэтым шляху не-не ды заплявае сябе той, абычыць на няправільную сцежку.

Ен не за гарамі — гэты запаветны край камунізма. Ленінская гвардыя камуністаў з уласнай аўдыенцыяй надала пастаўленні мэта формы канкрэтных лічбаў і тэрмінаў, глыбока навуковага плана эканамічных і сацыяльных ператварэнняў, выкладзеных у Праграме КПСС. Ці хоць у нас сіл здзісціць намянае? Шлях да перамогі камунізму не высланы ружамі. Савецкі народ павінен у бліжэйшых дваццацігоддзях выканаць гіганцкую работу. Пабудова матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму — гэта значыць, перш за ўсё, у шчасце разой пабудуць выпуск прамысловых прадукцый, у тым з палазнай разой — агульні, аб'ём прадукцый сельскай гаспадаркі, у некалькі разоў павялічыць прадукцыйнасць працы. Такіх тэмпаў развіцця не ведала і не ведае ніводная краіна.

Імянае ўражанне стварэўца, калі глядзіш на некалькіх работ, што паказваюць чалавек у працы. Восць у цэнтры вялікага палатна стаяць, нерухома, масьніны, нібы адлітыя з чыгуны фігуры. Бляхы тырчыць брыштэ спявак. Вялізныя чаравікі — няйначай, яны пацідзастага памеру, — прыкляпаны да металічных пліт палатна. Манументальна! Так...
Ля дашчанай рубкі маракі. Су-

бучца, каб ісці ў нагу з часам. Савецкі чалавек моцны сваім розумам, сваёй душой. Можна зразумець, далучыцца, жылістыя рукі рабочага старога ўральскага заводу з вядомай карціны Б. Іагансона або цяжкія кулак паўднёваамерыканскага пеопа, які змагаецца за зямлю. Але ж для таго, каб кіраваць аўтаматэчнай лініяй або затачыць інструмент для скараснога рэзання, зусім не патрэбны магутныя біцэпсы. Трэба ведаць матэматыку, механіку, умець чытаць чарцяжы і ведаць многае іншае, што патрабуе розуму, творчага ўзлету.

Музычны жана ў пераго толькі дрырана на ініцыятыве аскага музычна Н. Сакалоўскі — Думка са падтрымкай і сельшашы і впакоі ў завод турму.
Загадчыца Палаца Валгадзінскага ўзрэдзіла ўзрэдзі грамадскі гадзачы навукавай музычнай бушкіна зрабала каў, склала спіс ласы і выкладчы дзённі званткаў, гомельшашыцаў студэнты-выпускнікі

ДОБРЫЯ СЛ.

Больш двух месяцаў і мадэская бібліятэка пры раўнішце № 7 Савецкага раёна, створаная саветам пенсінераў, старшыня якога з'яўляецца Аляксандр Васільевіч Косіцкі — вялікі аматар кнігі.
У бібліятэцы звыш 300 экзэмпляраў кніг. Выдае іх чытанам Вера Паўлаўна Баль. Актыўны ўдзел у рабоце бібліятэкі прымае Таццяна Іванаўна Вітофіна. Яна арганізавала збор літаратуры, калопіцыя аб стварэнні нагляднай агітцыі.
Пры бібліятэцы працуюць мініганшны. Яны разнасяць літаратуру па кватэрах тых чытачоў, якія самі не могуць прыйсці ў бібліятэку.
Выпускаецца насценная газета, якая шырока асвятляе пытанні работы грамадскай бібліятэкі. Кожную раніцу актывісты, працягваючы свежыя газеты і часопісы, якія яны атрымліваюць па падпіску, прыносяць іх у бібліятэку.
Працуе грамадская бібліятэка і пры БМУ-5 Белгандальбуду. Многае дапамог у яе арганізацыі скартар партыйнай арганізацыі ўпраўлення Сяргей Рыгоравіч Сладкоўскі.
Усю работу бібліятэкі вядзе

сенка. Яшчэ ў першай уладзе, у пашарына Паўлаўна звыш у Калужскую ібліятэку. З таго часу яна ала на ўсё жыццё любіць да к...
І ўсё жыццё, выйшаўшы на п... з, яна ўзялася за стварэнне грамадскай бібліятэкі.
Каб наблізіць кнігу да рабочых, Кацярына Паўлаўна арганізавала такую ж грамадскую бібліятэку ў інтэрнаце па Харкаўскай вуліцы (дом № 54).
Паслугамі бібліятэкі карыстаецца 120 чытачоў (з іх 40 чытачоў у рабочым інтэрнаце). Актыўнымі чытачамі з'яўляюцца групы тэатра Васіль Андрэевіч Гладкоў, сталер Уладзімір Іванавіч Канаваў і іншыя.
У стварэнні гэтых бібліятэк прымаў і ўдзел розныя людзі. Яны дапамагаюць рознады, прыносяць свае кнігі, упрыгожваюць бібліятэку.
Бібліятэкамі будучыні называюць у нас грамадскія бібліятэкі і гэта справядліва.
Л. ШАБЛЮК,
Інспектар Мінскага гарадскога ўпраўлення культуры.

А ДНО З ШАСЦІСОТ

Грамадскі канструктары сталеніцкага цэха Мінскага трактарнага заводу: Кацярына Макавецкая, Барыс Бейнард, Канстанцін Хадаркевіч, Іван Неміровіч, Дамітрый Пачкаеў.
Скопчан яшчэ адзін працоўны дзень. Стваралі выдатныя беларускія трактары пакаляцця вадаскія цэхі, канструктары і тэхналагічны бюро, лабараторы і кабінеты. Людзі стаміліся, але амаль не відзе спамурнелых твароў, насупленых броваў. Вясель смех.
Не ўсе пайшлі з заводу. У адным з пакояў сталеніцкага цэха жарыць святло. Зойдем і, пазнаёміся з тым, хто ўсё схлавецца над карцёжнымі мі, паглыбіўся ў нейкі раз-
прамадскі канструктары цэха Сярод іх — Пётр Кузьмін і Андрэй Жыгараў, майстры Валянцін Глушанкоў і Марк Зеліноўскі, капіроўшчыца Кацярына Макавецкая, крапушчыца Тамара Сышчанка, канструктары Іван Неміровіч, Канстанцін Хадаркевіч, Дамітрый Пачкаеў і іншыя. Кіруе грамадскім канструктарскім бюро камуніст Іван Мікалаевіч Неміровіч.
У складзе ГРБ (так скарачана называецца грамадскае канструктарскае бюро) 17 чалавек. Гэта людзі розных узростаў, розных прафесій. Добраахвотна і бесплатна аздаюць яны частку свайго волнага часу грамадскай справе, дапамагаюць распрацоўваць і ўкараняць у вытворчасць каштоўныя рацыяналізатарскія прапановы. У вытворчай садружнасці вырашаюць рабочыя і інжынеры важныя пытанні тэхнічнага прарэсу.
Восць некалькі прыкладаў. Грамадскі канструктар А. Жыгараў звярнуў увагу на тое, што механізмы пад'ёму скляпення электрапечу часта выходзяць са строю. Прычына ў тым, што псаваўся рэдуктар. А ці нельга абсыць без яго? І рабочы знайшоў выйсце. Ен прапанаваў прымяніць пневматычны пад'ёмнік.
Сваімі думкамі наватар падзяліўся з кіраўніком ГРБ, канструктарам І. Неміровічам. Затым абмеркавалі прапанову з іншымі грамадскімі канструктарамі. У

выніку калектыўнай працы быў створан надейні і танны механізм пад'ёму. Вызваліўся для іншых мэт матор і рэдуктар. Апроч таго, змянілася прастой печу. Паводле падліку эканамістаў эфект ад укаранення гэтай прапановы — дзве тысячы рублёў толькі на адной электрапечы. Чаружы пневматычнага пад'ёмніка распрацаваў Д. Пачкаеў.
Можна прывесці і іншыя прыклады творчасці грамадскіх канструктараў.
— У трэцім годзе сямігодкі, — расказвае кіраўнік ГРБ І. Неміровіч, — мы распрацавалі і ўкаранілі больш 40 рацыяналізатарскіх прапанов. Гэта дало магчымасць эканамічна звыш 50 тысяч рублёў.
Але не толькі ў эканамічным эфекце сутнасць і значэнне руку грамадскіх канструктараў. Важнае тое, што ў ім працуючыя рысы новых, камуністычных адносін да працы. Рабочы і інжынер творыць разам, узаемаім Узабагаваючы адзін аднаго, бескарналіва дапамагаюць адзін аднаму. Работа ў ГРБ старае яго ўдзельнікам умовы для паўвядзення творчых здольнасцей, садзейнічае выяўленню талентаў народных умельцаў.
Мы расказалі аб патрыятычнымых справах грамадскага канструктарскага бюро толькі аднаго заводу. На прадыемства нашай рэспублікі дзейнічаюць цяпер больш 600 грамадскіх канструктарскіх і канструктарска-тэхналагічных бюро. Яны аб'ядноўваюць звыш шасці тысяч чалавек — рабочых, майстроў, канструктараў, тэхнолагаў.
Я. ДУБОВІН.

Косця Тукач, рабочы

невялікага росту, крывы шчулава-ты дзючына з залістымі ку-зальцамі валасоў і такімі прыго-бымі вачыма, што Косцік адроз-няваўся ад усіх іншых падумаў: ён вельмі-вельмі пасавала б кіра-ваць дэ-небудзь мастацкай сама-дзейнасцю.

Дзючына на ха-ду аддавала за-гады, часам сама на якую хвіліну хапала лапату, каб паказаць, як лепш распласта-ваць у апалуды бетон і зноў імча-лася, як віхор, на другі ўчастак, дзе працавалі арма-турчыкі. Косцік напэўна не вельмі памыліўся: дзю-чына і сапраўды быццам кіравала артыстамі, толькі тут рэпертуар быў другі.

Яна рэзка акінула з ног да го-лавы танкавую Косцікаву па-стаць:

— Канстанціна, кажаш, за-вуць. Ну, а спецыяльнасць? Вядо-ма, ніякая. Мне заўсёды шаную: бяры, маўляў, Казалаянская, у цябе ёсць гэты самы... падыход да чалавека. Ключыч. Вывучыш, кажучы. Вывучыш... А тут вось учора ў норму ледзь уклалася.

Косцік стаў па струны, нека-ля дзюна выцягнуўшы на баках ру-кі, і часта-часта лыпаў вачыма. А потым нечакана выпаліў:

— Скажыце, таварыш брыга-дзір, колькі вам гадоў?

— Спытай і адчуў, што ляпнуў не-тое. Густа пачырванела.

— Ха-ха-ха, — залілася зноў-кім смехам Тамара. — Колькі га-доў...

Косцік яшчэ больш пачырва-неў.

— Ды я так спытаў. Проста вы-нада ж малады брыгадзір.

Тамара ўзяла больш сур'ёзна-тон.

— Вось што, навічок. Бяры-вунь сякеру і зрабі праход у-абноскі. Бачыш агароджы. Зараз-туды машыны з бетонам пойдучы, падлогу для складова гатовай-прадукцыі бетанаваць пачнем. Ясна?

Рэзка павярнулася, спыніла ма-шыну і, спрытна ўскочыўшы на-падножку, паймалася некуды ў-бок вялізнага корпусу.

— Ясна, — сказаў сам сабе-Косцік і ўзяўся за сякеру.

Нулявая абноска займала лад-ны кавалак. Косцік зняў ватуоку, паклаў яе на штабель цаглян, на-верх — фенку-білі і правёў паль-цам па востраму лязу сякеры.

Працаваў спорна. Спачатку аку-ратна адбіў ад колікаў драўля-ныя рэйкі і склаў іх у радок. По-тым пастаяў крывы, падумаў і ўзяўся за колікі. Вось і апошні.

Усё па-гаспадарску склаў, нават-півкі лавыліраў і сеў на хвілінку-тут жа побач, бязмежна задаво-лены.

— Божа мой, божа. Ну, што-ты нарабіў?

Косцік рэзка ўсхапіўся. Перад-ім стаяла Тамара.

— Усю абноску знёс. Я ж табе-сказала зрабіць толькі праход. А што ж цяпер... Бетон вась-вось-прывязучы.

— А я думаў... — Косцік адчуў, быццам зямля рассоўваецца пад яго нагамі.

— Думаў, думаў, — нервала-лася Тамара, бегучы ўзад і ўпе-раць. — Добра яшчэ, што не за-гадаўся дзіркі ад калкоў пазасы-біць. Абноску наанава трыба ра-біць...

А назаўтра падыйшла Тамара-Казалаянская да Косціка, кінула

на плёнку не будучы, ён будзе чытаць не-пасядна ў эфір.

Але многая, вельмі многая Жора яшчэ не-ведаў.

Прынамсі, дзе ляжыць у гукааператара-чэстая плёнка.

Рэжысёр, якому дапамагаў ён у студыі за-пісваць вершы пра навагоднія сныжнікі на-вейках каханай, заўважыў, што плёнка за-качываецца, а сныжнікі на вейках каханай-панічцы растуць толькі праз тры страфы.

Задумна гомасам, нібы яму самому, а не лі-рычнаму герою верша, пагражала перспектыва-размінуцца з каханай, рэжысёр праспяваў: «Плёнку! Ды хутэй жа! Не стойце, як слуп!»

Вось Жора і прыбег, як апантыч, у апарат-ную.

Плёнку! Ды хутэй жа! — і толькі пра-слуп не паўтарыў.

Але ў апаратнай нікога не было. На вялі-знам магнітафоні круцілася катушка плёнкі, а-тоневы голас Галачкі чуўся з суседняга па-коя, дзе быў тэлефон.

Прыйдзі, являма. Куды ж мне ісці? Ты з-Косцем будзеш? Я адна. А з кім жа мне-быць?.. Ах, не кажы. Валечка, гэты настрой-дрэжны, гэты настрой...

Далікатны Жора не адважыўся перапытаць-такую сур'ёзную размову. Ён з адчаем па-каў шукаў плёнку сам.

У шэфлядзе побач з пудранішай, лютэрска-й і раскошай ляжала коробка з плёнкі. Ні-якая надпісу на ёй не было. На ўскі выла-дал Жора вырашыў праверыць, ці не запіса-на на магнітнай стужцы чаго патрэбнага. Ён-звнуў з апарата рулон, які круціўся ўжо ўха-ластую, пастаяў зноўзданую ў шэфлядзе-плёнку, націснуў на патрэбную кнопку і здзі-ўлена развіў рот.

З дынаміка нечыі надта-знаёмы голас пачаў настойліва перакоўваць: — Я люблю вас. Люблю. Люблю. Люблю. Люблю. Вельмі люблю. Люблю. Люблю...

Невядома, як доўга працягвалася гэтая-перакананне. Толькі ў апаратную віхурай-уля-цела расчараваная, з паблядымі вуснамі Га-лачка, Рванула нейкі провад з разеткі над ма-гнітафонам, рванула другі, дрыжачым гнеўным-голосам закрывала:

— Як вам не сорамна... Вы... Вы... — і-усклінуўшы, выбегла.

А збытэжам Жора толькі цяпер сяміў, гэты голас чуў ён з дынаміка: голас рэпарці-ра Сярожа...

Згодна традыцыі, навагодняе апавяданне-мае назменную абыму персанажу. Гэта ён і-Яна, якіх разлучаюць, каб потым наладзіць-шчаслівае спатканне; каварны ліхадзей, які-спрабуе перашкодіць шчасцю герою; але-цёрпы паражэнне; ну і хто-небудзь за высока-роднага татулі ці апекуна.

З ю в ужо знаёмы. Гэта, безумоўна, Га-лачка. Абавязкі каварнага ліхадзея даводзі-ца ўзяць на себе далікатнаму Жору. Заста-еца адракамандваць вам Яго і каго-небудзь-замест добрага татулі.

Мусяць, ролю Татулі трэба аддаць галоўна-

Літаратурны каламбр

ЖАРТАМ І НААДВАРОТ

СЛЕД У СЛЕД...

МАЛАДЗЕЧНА
(Рыгор Няхай)

Пачалі мяшок залепны
І айдзі у Маладзечна
Усё трушчом, трушчом,
Пападзеца дзядзька стрэчны:
— Дзе тут, браце, Маладзечна!
— Вунь за бугарком!
Эх, вунь за бугарком!

Маладзечна, Маладзечна,
Рад табе я бескаменча,
Эх, ды што казаць...
Маладзечна, Маладзечна!
Паспясу ў ім навачна!
Год праз сорок пяць,
Эх, год праз сорок пяць!

МЛЭЧНЫМ ШЛЯХАМ
(Анатоль Астрэйка)

Я хадзіў па лесе шляхам
малечным.
(«Горад над Дзвіной»)

Добра, братцы, прагуляцца
Млечным шляхам уначы.
С'олькі дзіў там, што,
прызнацца,
Немагчыма палічыць.

Да Венеры Марс папулаў,
Рай уздышы на засоў,
А за Зяйкам неадступна
Мыцца зграя Готыч Псоў.

За Вазнічым не угнацца
Гоніць, Шапі везучы...
Добра, братцы, прагуляцца
Млечным шляхам уначы.

Я — ІДУ!
(Хведар Жычка)

Слухай скептык,
як гудзе планета,
Слухай і дрыжы!
То ж я —

(«Я — іду!»)

Выйдзі, скептык, зойкава
цішай.

Чуеш — па акрузе на вярсту
Гулкі пошчак вуліцы калыша.
Гэта,
будзь упэўнен,
я — іду.

МОЯ ШЛЯХ
(Антон Балеў)

Мне была дарога ў свет
і прамой і гладкаю:
Штамп паставіў сельсавет
Ды падбіў пячаткаю.

І пайшоў я і пайшоў
З торбай адмысловаю.

ПА ГРЫБЫ
(Анатоль Валюгін)

Да д'ябла апастрофы,
Антон! маў радкі,
Анкабемаўні стрэфы, —
Я ў рукі кошык і...

Друно знаёмай сцэнкай
Мінаю мхі і пні.
Гарэза-сываежка
Міргае: — Падымі...

Абабі я мінаю,
Грудзю мінаю строй,
І перхаўкі збіваю
Разутаю нагой.

Уніз спускаўся крывы
Азыльскі край,
Надзямуты ад гыху
Прыслелі валу.

Сядзяць апенкі мля,
Лісчак — поўны бор.
Глядзіць з атрутнай сілай
Знаёмы мухамор.

Нібы для паядынку,
Імчу я на грудок;
Хапаецца ў абдымы:
— Здароў!

— Здароў, браток!..

ВАСІЛЬ ХОРСУН

Васіль Хорсун, калі ў яго ўстаў тэлефон, ён адразу ўзяўся за сякеру і пачаў працаваць.

— Ну, мама, дык бывайце. Я іду.

Хачеў дадаць «у жыццё», але адчуў, што не трэба. Часта замор-гаў гэтымі белымі вейкамі і та-ропка пераступіў парог. Парог у жыццё — самастойнае і незва-данае.

Жыццё, жыццё... Якое ты харо-шае і якое ты найумоўнае і стро-гае! Таму, у каго ёсць гарачае-сэрца і ясная мэта, ты заўжды-падасі руку і паддасі, быццам-кладатая маці, з чырыстых сця-жынак на шырокі шлях, ад не-вялікіх узгоркаў да вяршыняў, ад-якіх займае дух.

Трапіўшы на будаўніцтва Свет-лагорскага завода штучнага ва-лакна, Косця атрымаў пасаду па-дсобнага рабочага. Жыццё не пё-сціла хлопца.

Было гэта ў першы ж дзень яго працоўнай біяграфіі, калі ён-прышоў у комплексную брыгаду-Тамары Казалаянскай. Раней-Косціку чамусьці думалася, што бры-гадзірам у яго будзе пажылы ча-лавец — развалішчы, спакойны і-абавязкова з акуларамі, ссунуты-на на лоб, як у дзядзькі Ігната, кавалія з роднай вёскі Міхайлаў-ка. І вась на табе — перад ім

«Касця, няхай Міша спіць». А потым, пераклей-ваючы кавалкі плёнкі, зрабіць з-ваших слоў, што хочаце. Ну хоць бы такі варыянт: «Касця, хай Міша ня спіць». Або іншы: «Касцяня хай-спіць». Або: «Ша, спіць Касця». Або нават: «Міша, няхай каша спіць». І ўсё будзе гукаць-самым натуральным чынам, нібы іменна гэта-вы так казалі.

Цяпер вачу ўжо ніякжа здагадася, як за-пісана было прызначэнне, якога Сярожа ніколі-не рабіў. Правільней, рабіў толькі ў думках. Слова «люблю» Галачка выразаў і разма-жыла з нейкага сельсагаспадарчага сяржа-вата рэпартажу. Юны рэпарціёр адраваў і та-свае памучці да паху свежай канюшыны. Слова «вельмі» першапачаткова знаходзілася ў-гутарцы Сярожа з наватарам-будульніком. А-адкуль узятая была слова «вас» — Галачка ўжо-і сама не магла б успомніць.

Ды гэта, зрэшты, і няважна.

Важна іншае: навошта Галачка зрабіла тую-мешаніну. Зрабіла і не раз, мусіць, слухала.

Але гэта ўжо сакрэт не прафесіянальнага, а-сардэчнага. Раскрываць яго я не маю права.

Сярожа яшчэ не верыў, што гэта іменна та-кі сакрэт — занадта моцна ён аб ім марыў. Та-му, убегшы ў апаратную, ён крывіў толькі:

— Вы?... Навошта?... Дзе яна?..

Абурася ж ён ці радуецца, аразумець бы-ло пажыла.

Але Галачка з выгляду была суровая. У ру-ках яго гудзевы электрамагніт. Ім вычыхаўся з-плёнкі іменна той запіс.

Да Сярожа Галачка нават не павярнула-ся. Нічога няма, — суха адказала яна. — І ні-чога вы не чулі.

Сярожа апусціў галаву. Радаванна не было-прычыны. Абурася ж ці крэмдзіцца на Га-лачку ён не мог.

Я парухнуў бы аснову асноў навагодняга-апавядання, калі б на гэтым паставіў кропку. Навагодняе апавяданне павінна мець шчас-лівы канец. Іначай яно не будзе навагоднім.

Калі ў апошні дзень старога года Галачка-прышла на работу, зменчыцца Людэа сустрэ-ла яе хітраватай усмешкай.

— А я рэпартаж па правадах прымала. З-воласці... У ім і для цябе нешта ёсць.

Галачка паіснула плячамі:

→ У рэпартажы?

— Так, у рэпартажы. У самым канцы. — З-ва-чых Людэа не знікала хітрынка. — Паслухай, а-потым адражжай.

Галачка паставіла плёнку на магнітафон. У-дынаміку, захлапяючыся, паспешліва гаварыў-Сярожа:

— Галачка, Галачка! Я прыеду ў дзесць. У-дзесць. Чакайце мяне. Абавязкова чакай-це! Сустрэнем Новы год разам, добра? Вельмі-прашу. Вельмі!

І гэта было не падробка.

Любая ласка можна сабраць з кавалкаў і-склепчы ў адыні сказ. Але каб вымаўляліся яны-адным дыхам і на адной усхваляванай ін-танцы — гэтага не можа падрабіць нават са-мы вопытны гукааператар!

Летам радуе прыплод Парасятка тлуцценькіх. А ў завою кожны год Целяцця прыраўціні.

Родны кут! Бягуць гады. Я служу табе збуды Праўду! І верую! Ваку вершы на плуцы Ды на вёрсты верую...

СПРОВА У ГАЛІНЕ ЧЫСТАЯ ЛІРЫКІ

(Па слоў з многіх)

Блакітныя песьні ляцяць і ляцяць, Мігцяць сіняватыя сполкі. Румова-густыя спанусы жыцця Плываюць у сярэбраным шлоху. Я чую чырова-малінавы злом, Баравою адой раскветаны. Мне закапывае базавы сон І ноччу, і ў поўдзень, і вечарам...

«Паўз самыя вокны» дарога баяць. Але адкрыце на сакрэту: Не «Светлы шлях» дарога гэта.

Піліп ПЕСТРАК

Басспрэчна, я скажу не першы. Таму што ведае ўвесь свет: Ён часта прапой піша вершы І прозу піша як паэт.

Пімен ПАНЧАНКА

— Яшчэ адна паездка за мяжу. І я ім, недудзям, ўсю праду дажу.

Валянцін ЗУБ

— Быў хлеб і к хлебу. «Злаваць не трэба».

Андрэй МАКАЕНАК

Я — на арбіце! Даганаеце — біце.

ЗНАКАМІТЫ ПЕРАКЛАДЧЫК

Перакладзе Харытон З кітайскае, з французскае, Але чакае, пакуль хто Перакладзе... на рускую...

СААУТАРЫ

Не бада, што пішучы разам. Кожны бачыць, што ў іх Думкі ёсць. Але, тым часам, Малавата на двах.

Ігнат ДУБЕРОУСКІ

То сонейка сөөціць, то дожджкі імжыць.

СЯМУ-ТАМУ ПАЧАСТУНАК...

ХАТНЯ СТЫХІЯ
Уражанне такое, быццам лезе не ў Атлантычны акіян, а ў вялікую ванку. (З барожных натакаў Віталія Вольскага па Гвінеі).

Пісьменнік Нарач-мора вывучаў старанна, Блукаў не раз вакол яго з вялікім кіем, Таму і акіян цяпер зрабіўся ваннай, Як кажучы, хатню стыхію.

МАЛЮНАК ЛЯ ПАРНАСА
(С. Александровіч)

Там Сцяпан з усмешкаю Блалэўнае Тарас: — «Незабытыя сямкамі» Трапіў ты на Парнас.

ЮБІЛЯРАМ ДОБРА БЫЦЬ
(З вопыту 1961 г.)

Хваліць іх настолькі многа, Што аж страх барэ парой: Лезь не Пушкіні! Лезь не Гогаля! І амаль што Леў Талстой!..

У байцы, кажучы, трэ мараль: Такія цені між людзей трапляюцца, на жалю.

Аўтары «Літаратурнага калам-бру» — ЯГОР КУДРЫЦКІ, САУ-КА КОЯДНАУСКІ І МІХАСЬ СКРЫПКА.

БАЙКІ-КАРАТАЙКІ

ДАБРАДЗЕЙ
— Ты наш родны ты наш мілы, Ты здзяйсненне нашых мар, — Чыгунку кляяся Вілы І... аднеслі яго ў жар.

НЕПРЫЗНАНЫ АУТАРЫТЭТ
Прышпела Кафедра старая, Спадыла агалдаючы зал: — Колькі год людзей я навуваю — І ніхто мне дзюкчы не скажаў.

СУПАКОІЛІ
Іржавы Цвік не прапускаў ніводнае нагі,

Пакуль самога не ўзялі за карак Абуцігі.

ДУТАЯ ВЕЛІЧЫНЯ
— Ура! — Усклікнуў Цень. — Расту! — Ад дуба лёгшы на вярсту.

У байцы, кажучы, трэ мараль: Такія цені між людзей трапляюцца, на жалю.

Аўтары «Літаратурнага калам-бру» — ЯГОР КУДРЫЦКІ, САУ-КА КОЯДНАУСКІ І МІХАСЬ СКРЫПКА.

На парозе 1962

ЗАПЫТАЙЦЕ
Сёння кожнага сумленнага ча-лавека, чаго ён жадае сваім блізікім сваякам і ўсім доб-рым людзям на зямлі, ён ад-кажа: — Шчасця і Міру! — Адым з яркіх, незобыў-ных дзён мінулага года для мяне асабіста быў дзень 3 чэрвеня.

У гэты дзень мне дава-ляць бачыць сваіх вачыма, як-горача, сардэчна прымалі-жыжыры староў Вены кіраў-ніка Савецкага ўрада М. С. Хрушчоў.

Маткі падымалі на руках-дзедзі, чакачы машыны, на-якой паедзе Мікіта Сяргеевіч. Яны са спад-ваннем глядзюць на яго —-настолькі добрабыта за-мір, за дружбу паміж наро-дамі.

І ў тых хвілінах, успамі-наючы ўсе перажытае за-годы вайны, мне думалася, што нашы сэрцавыя савец-кія людзі здолелі да-сягнуць трывалага міру на-зямлі.

Няхай ніколі не засядаць-неба чорныя ваенныя хма-ры!

Няхай жа ўсе нашы спра-вы будучы саргарт вядлікі-гуманымі пацучыцца!

Каб здзейсніць тую пра-граму — трэба мір на зямлі і абаяна праца. І ты паві-нен абераць гэты мір. А мя, людзі нашай краіны, про-дзеш з табою ўвесь твой час, не даючы, каб цябе хто апан-ганіў, і спакой твой будзе-нашай найбольшай радасцю.

Добрай дарогі табе, Новы год наш!

Яна СКРЫГАН.

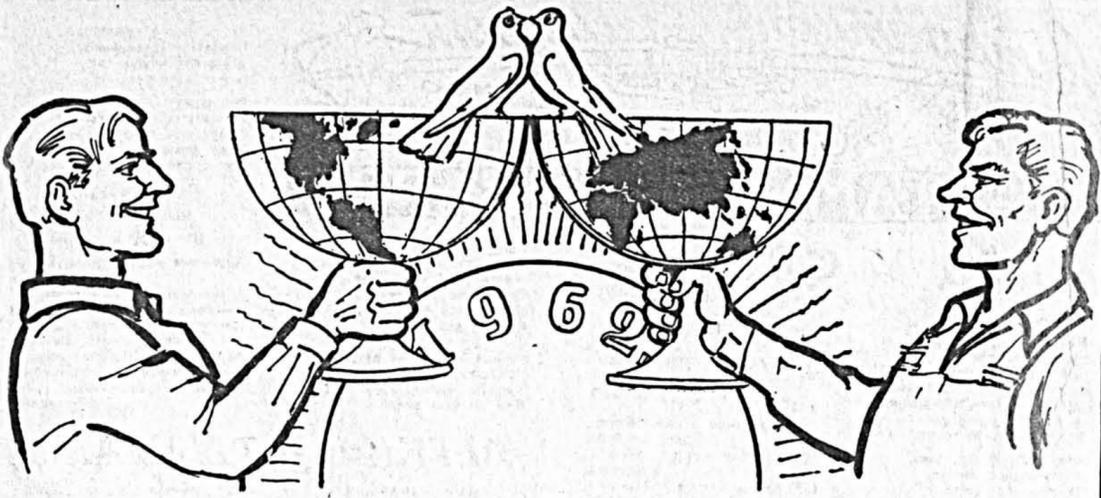
У МАСКОЎСКІХ ВЫДАВЕЦТВАХ

З кожным годам усё боль-шую папулярнасць у чытачоў-нашай краіны набываюць та-ры беларускіх пісьменнікаў. Маскоўскія выдавецтвы дру-куюць вялікімі тыражамі на-шыя раманы, апавесці, вершы-пісьменнікаў нашай распулікі. Шмат кніг выйдзе з друку і ў-новым годзе.

У «СОВЕТСКОМ ПИСАТЕЛІ» будучы надрукаваны: «Брыга-дны кум» — байкі Ул. Корбана. «Беларуская рабіна» — вершы Э. Агінцева, апавяданні М. Лупскага, «Людзі на баю-чых» — Раман І. Мележа.

«Пад адным дахам» — апавя-данні М. Філіпчыка, «Сцяжым-нік» — вершы М. Сяргеевіча, зборнік Беларускага апавяданняў. Сярод пісьме-нікаў, чыя творчасць пред-стаўлена ў апошнім нумары І. Шамкіна, Я. Брыль, В. Быкаў, В. Адамчык, Б. Са-чанка і іншыя. Запланавана

ПАЭМА ЛЮБВІ І ГНЕВУ

Будучыя зорнаю, чароўнаю
З'яе Новы век усёй Зямлі.

Два паўшар'і, нібы чары гоўныя,
Людзі міру шчыра узнялі.

I.
Красой зачаравана свету,
Па Празе вечарам я йшла,
І фраза скрыпіць у пахам кветак
Услед за мной на крылах лета
Над ціхім горадам плыла.
Спалкала я у гэтым Градзе
Сава юнацкія гады,
Мяне ласкавы ветрык гладзіў
І, росны ад рачной вады,
Сны навяваў свае тады.

Ах, песня, як было ўсё гэта!
У дні Рэвалюцыі якраз
Быў сонцам ясным дзень
Сагрэты,
Я йшла Нярудаўскім
праспектам
І быў таксама позні час.

Вось дом, на ім сваёй рукою
«Фашыстам смерць!» народ
пісаў.
Здавалася, пад вапнай тою
Гнеў пульсавал даўней крываўю,
Аж покуль вораг не сканаў.

Тут на адным з дамоў, што
я сёння
Здаецца брошкаю разной,

Па цэнгры ў кветкавым фестоне
Хтось вывёў надпіс на франтоне
Непаласлухнаю рукою:

Які прыгожы свет!

І вось чароўна фраза тая
Плыве ў лад з арфай маставай,
Жасмін пад месяцам хістае
Лісты, а месяц пазірае
У Влтаву на адбітак свой.

Які прыгожы свет!

Увага! Шкло! Яго нясу я,
Крышталік крохі, у маіх
Руках як кветачку лясную,
Зламаць зняцкаў б мог якую
Раптоўны ветрык ці уздых.

Які прыгожы свет!

Дзе гэта — ў Празе! У Вене! У Тора!
Сялібы, рэкі, людзі, бор,
Да шчасця ўсюды ёсць дарога,
Дзячынты ўсе ля дарагога
Хвалююцца пад зняннем зор.

Які прыгожы свет!

Глядзі, ляццяць аэрапланы,
Над шпілямі званіць яны,
Дзе шмар вандруюць караваны,
Нацягваюць мёрдыяны,
Як невад, на абшар зямны.

Які прыгожы свет!

Хай існуюць усе дзяржавы!
Салдаты, ледэй у футбол
Гуляе і шукае славу
Не на пабоішчах крываваых,
А ў барацьбе за мірны гол!

Які прыгожы свет!

II.
О, як жа добра жыць і дыхаць,
Смяцца, працаваць, кахаць!
Жыццё не згіне! Толькі пыха
У бясцілі змыцць людзям ліха
І хоча попл рассяваць.

Здымаць, як абылі, галовы,
Як ржучы, нюхаць пурпур ран,
Як пясно, слухаць плач удавоў
І ў бласку ядзерным барвовым
Спаіць зямлю і акіяны.

Вучоныя ля цыклатронаў!
У гэтай назве чуцен пах
Людзей умятан спаленых,
Сіст смерці, лютасць бургаонаў,
Вулкана выбух, кроў і мах.

Змыць, сцерці цэлы горад з карты,
Як гумкай пляму! Не, пастой!
Ты знай, бандыт, наш гнеў—не жарты,
Сам атрымаеш смерці удар ты
І згіне лад драпежны твой!

Амерыка! Ты стала новай
Для неграў мачыхай. Заўжды
Ты для другіх куеш аковы,
А твой народ, скажы, гатовы
Сустрэцца з цяжкасцю бяды!!

А Альбён, а ты, назменна
Абыты хвалю марской,
Зялёным водарасцем, пенай,
Ты можаш згінуч несумнення
Ад бомбы атамнай адной!!

Вунь месяц з-за лобку туманна
Свято спяваючае я йшла...
Хай фраза скрыпіць, кветка лета,
Дзівосная, як водар кветак,
Суправаджае веча вас:

На тых дзясчат, што як лілеі,
На травы стэпаў, спіны гор.
Звіць нітку шчасця ўсюды ўмее

Які прыгожы свет!

Пераклаў з чэшскай мовы
К. Паўтаржыцкі.

Шчаслівых пара ў Дагамеі,
Шчаслівых пара ў Скотсбаро.

Так, голыя на свет прыйшлі мы,
Каханне ўсіх радзіла нас.
Рукамі ісоцнымі, стальнымі
Рабочы люд сад пышны ўніме
І прыйдзе шчасця свасты час.

Як добра жыць! Падумаць толькі:
Смяцца, працаваць, любіць...
Не веру я, што ў страшных бойках
Згараць сталіцы і пасёлкі,
Не веру! Гэтаму не быць!

III.
Ах, людзі! Свет са дня стварэння
Такім не быў: народаў раць
Выходзіць з гут і сутарэнняў,
Насуперак вайне імненні
І сны адвечныя здзяйсняць.

Над чэшскім млынам праплывае
Той месяц, што і над Кітаем,
Ен бацьць Русь, Ліван, Памір,
Смажы мне, месяц, хто жадае
Вайны! Не, ўсім патрэбен мір!

О ты, што свеціш над Варшавай
І азэрэш Волгаград,
Наўжо ў імгле згараць крывавай
Тым гарадам, спавітым славай,
Ці ж новай хто вайне там рад!!

Мір, як паветра, нам патрэбен!
Нябачны, як яно, ўсім ён —
Раса жывая, вільгаць неба,
Айчына, радасць, мора хлеба,
Шум беласнежных крыл — мільён
Паштовых галубоў. З іх мае
На шыцы кожны пісмаю —
Ад негра з Афрыкі, з Малайі,
З Амерыкі і, паўна, з краю,
Дзе геізер б'е змой і ў маі,
Шле пісьмы Прага залатая,
Мастак і дзетва малая,
Шахцёр, што вугаль здабывае,
Міністр, селянін і тая
Дзяўчына, прачка маладая,
Ані, Аня, Анхен, Анічка,
Не дробяць гэта, кожны знае,
Ад галубка мець пісмаю.

Не хочам бомбаў, вайнаў, гора!
Хай для добра вучоны творцы.

Бо жыць — такая асапада!
Так кожны з нас жывому рад!
Не зломіць панства нас, што з роду
Падачы тэцкае народу,
У нас ёсць Чырвоны Кілават.

О, фізика ля цыклатронаў,
На свет энергію пускаяй,
Але без выбухаў і стогнаў,
Як з ковальскіх ядзерцаў лімона,
Лес узнімаецца зямны,
Навука расцвіце няхай!

Спаіце лепей рак-паўліну,
Які даўно забыць пара,
Прэч з мінам! У час вітамінаў
Не хочам бацьчы вочны міны
У энергіі, што даў ураю.

Пашліце ў неба вы ракеты,
А не на гарады, уніз.
О, веды! Свет жадае гэты
Калыска, а не тунд для дзетак,
Паверым у сацыялізм!

Красой зачаравана свету,
Па Празе вечарам я йшла...
Свято спяваючае я йшла...
Хай фраза скрыпіць, кветка лета,
Дзівосная, як водар кветак,
Суправаджае веча вас:

Вунь месяц з-за лобку туманна
Свято спяваючае я йшла...
Хай фраза скрыпіць, кветка лета,
Дзівосная, як водар кветак,
Суправаджае веча вас:

На тых дзясчат, што як лілеі,
На травы стэпаў, спіны гор.
Звіць нітку шчасця ўсюды ўмее

Які прыгожы свет!

Пераклаў з чэшскай мовы
К. Паўтаржыцкі.

ЗМЫВАЮЧЫЕ СЕРДЦЫ

Леанід ПРОКША

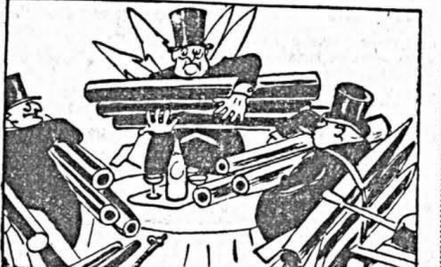
УДАВА ЧАКАЕ...

ФЕЛЬЕТОН

Радыекаментатар крычаў, аж надрываўся:
— Наш мікрафон — ля будынка амерыканскага ваеннага аэрадрома «Тэмплгоф». Сёння канцлер Заходні Берлін прылятае сюды ў Заходні Берлін прылятае Канрад Адэнаўэр. Як вы самі бачыце, усявышні патур-баваўся, каб лідэру хрысціянска-дэмакратычнага саюза выпуш пагодлівы дзень. І сапраўды, дзень гэты чудаўны: свеціць сонейка, на небе ніводнай хмаркі.
Ен кашлянуў, выцер вялікай хусткай потны лоб і крычаў далей:
— Пакуль неба над Заходнім Берлінам зусім чыстае і на ім не з'явіўся лічч самалёт, я паведамлю паважаным слухачам аб мдзе наведвання канцлерам нашага «франтэвона горада». Мэта гэта велікі сшыла і, вядома, мірная. Канрад Адэнаўэр мае намер наведваць у Заходнім Берліне магілу свайго памершага сябра — былога міністра па агульнагерманскіх справах Якоба Кайзера і яго несучешную ўдаву...
Дарэчы, удава ўжо тут. Яна стаіць і сумна ўглядаецца ў далечынь, адкуль мае прыляцць яе сучасальнік.
Побач з удавой стаіць бургамістр Заходняга Берліна сацыял-дэмакрат Віл Брандт. І хоць Адэнаўэр і Брандт супернікі па партыях, гэта не перашкаджае ім служыць адной справе, уносіць мір і згоду ў адносіны паміж прадпрыемальнікамі і іх наёмнымі рабочымі.
Далей мы бачым каля чырвонага каната, які адгароджвае аэрадром ад горада — амерыканскіх паліцэйскіх. Яны стаяць моўчкі і жуць гумку. А за плячыма палісменаў натоўпы берлінцаў. Іх не пускаюць на ваенны аэрадром. Яны сустракаюць канцлера, стаячы за чырвоным канатам. Ен заслужыў гэта. Канрад Адэнаўэр — ахвяра нацызму. Гітлер прымусяў яго жыць на дачы і плаціў яму толькі 1000 райхмарак пенсіі...
У руках некаторых берлінцаў плакаты са словамі прывітання шанюнаму канцлеру. Я працятаю іх нашым слухачам.
Радыекаментатар надзеў акулары, глянуў на першы плакат і крыкнуў:
— О! «Адэнаўэр... прэч адсюль!» О, гэта не то! Есць іншы плакат: «Заходні Берлін павінен быць вольным горадам... Гэта таксама не то... Зрэшты, — радыекаментатар сарваў акулары з носа, — няважна, што там пішацца на плакатах...
На небе з'явілася кропка. Яна расце, расце. Усе глядзяць на яе, хвалююцца. Пан Брандт здамае капялюш. Ужо відаць самалёт. На горад трапіць цень яго крылаў... Самалёт зніжаецца. Ен ужо краўчыць зямлі. Бяжыць па дарожцы. Падаўравае да гмаху аэравакзала. Вось ужо цягнуць лессіцу. Адчыняюцца дзверцы са-

Госты, тосты...

Тосты бываюць з розных прычын. З прычыны свята. З прычыны сустрэчы. З прычыны якой радасці.
Пад Новы год тосты гучалі па ўсёй зямлі. За сямейнымі сталамі. У банкетных залах. На маладзёбных карнавалах. На дыпламатычных прыёмах.
Гучалі тосты і ў прытонах каланізатараў. Ваякі ў цындрах і коркавых шлемах думалі: яны п'юць з прычыны навагодняга свята. Атрымалася ж — з прычыны памінкаў.
Памінкаў па калоніях, якія незасяды страчаны для імперыялістаў, а заады і па тых, што будучы страчаны неўзабаве.
Карыкатурыст М. Жытніцкі паспрабаваў уявіць вобразна гэтыя тосты...

У галоўным прытоне — сярод гаспадароў нейкага з заходніх «абарончых» блокаў—тост гучаў прыкладна так:
— Чокнуліся б за мір у Новым годзе, ды рукі заняты!

Парашутыста-«ультра» сустраці ў Алжыры моўчкі, без тосту.

— Вып'ем, Джэк, за ціхманасць і гасціннасць афрыканцаў!

I, мабыць, зван ланцуга прымалі за зван навагодніх тостаў.

У еўрапейскім эканамічным сутаварыстве гаварыліся высокія словы аб роўнасці, братэрстве і шчырасці ва ўзаемаадносінах...

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗУР, А. І. БУТ'АКОВ, К. Л. ГУБАРЭ ВІЧ, В. У. ІВАШЫН, А. Н. МАРЦІНОВІЧ [адказны сакратар], П. Ф. ПРЫХОДЗЬКА, Р. К. САБАЛЕНКА [намеснік галоўнага рэдактара], М. Г. ТКАЧОУ, І. З. ШАРАХОЎСКІ, І. Б. ШАЦІЛА, Р. Р. ШЫРМА.